

Sygn. akt I C 530/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jacek Chmura

Protokolant: protokolant sądowy Anna Więclaw

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2014 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...)z siedzibą w W.;

przeciwko: N. K.;

o zapłatę

I. Oddala powództwo.

II. Kosztami postępowania obciąża powoda w całości i z tego tytułu zasądza od powoda (...) z siedzibą w W. na rzecz pozwanej N. K. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27.02.2014 r. powódka (...) z siedzibą w W. wniosła przeciwko N. R. obecnie zamężnej N. K. o zapłatę kwoty 127.150,28 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24.12.2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania.

W uzasadnienie pozwu powódka twierdziła, iż w okresie od 01.01.2011 r. do 31.12.2011 r. pozwana korzystała bez tytułu prawnego z nieruchomości rolnych powoda, położonych w granicach działki nr (...), obręb geodezyjny B., gmina C., powiat (...), o powierzchni 40.25.00 ha oraz w granicach działki (...), obręb geodezyjny P., gmina C., powiat (...) o powierzchni 18.03.00 ha. W dniu 26 sierpnia 2011 r. powód dokonał lustracji powyższych nieruchomości i stwierdził, że nie są one objęte umową dzierżawy.

Pozwana pozostaje w zwłoce z zapłatą wynagrodzenia za korzystanie z przedmiotowych nieruchomości bez tytułu prawnego, powódka naliczyła za okres od 01.01.2011 do 31.12.2011 r. należną opłatę, biorąc za podstawę stawkę czynszu dzierżawnego za 1 hektar przeliczeniowy, obliczoną na podstawie umów dzierżawy zawartych w powiecie (...) w latach 2009-2010, w wysokości 19,60 dt.

Ostatecznego obliczenia opłaty za bezumowne korzystanie z nieruchomości przez pozwaną powódka dokonała dnia 26.07.2013 r.

Na dochodzoną pozwem kwotę 127.150,28 zł składają się:

- kwota 89.662,20 zł z tytułu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z przedmiotowych nieruchomości powódki w okresie od dnia 01.01.2011 r. do 31.12.2011 r.;

- kwota 4.888,00 zł z tytułu zwrotu zapłaconego przez powódkę podatku rolnego od nieruchomości;
- kwota 32.600,08 zł z tytułu odszkodowania w wysokości równowartości dopłat bezpośrednich za 2011 r.

W dniu 10.03.2014 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w sprawie I Nc 23/14, nakazując pozwanej N. R. zapłacić na rzecz powoda kwotę 127.150,28 zł z odsetkami i kosztami postępowania.

(nakaz k.37).

Pismem z dnia 02.04.2014 r. pozwana N. R. obecnie zamężna K. wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 10.03.2014 r. w sprawie I Nc 23/14, zaskarżając powyższy nakaz w całości i wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. (k.41-43).

W uzasadnieniu pozwana twierdziła, iż nigdy nie korzystała z nieruchomości rolnych powódki, ani na podstawie umowy, ani bezumownie. W maju 2011 r. pozwana ustaliła w (...), że powodowa (...) będzie wydierżawiać grunty rolne położone w B. i P.. Pozwana w dniu 23.05.2011 r. złożyła w Biurze Powiatowym (...)w P. wniosek o przyznanie płatności na rok 2011 dotyczący trzech działek: dwóch w B. i jednej w P..

Jednocześnie pozwana ustalała telefonicznie w (...), kiedy będzie możliwe zawarcie umowy dzierżawy tych nieruchomości. Gdy dowiedziała się, że do zawarcia umów dzierżawy ostatecznie nie dojdzie, pozwana cofnęła złożony wcześniej wniosek o dopłaty bezpośrednie. Postępowanie administracyjne w tym przedmiocie zostało ostatecznie umorzone.

Pomimo złożenia przez pozwaną wniosku o dopłaty bezpośrednie, pozwana nie weszła w posiadanie przedmiotowych nieruchomości, ani w żaden sposób z nich nie korzystała.

Z ostrożności pełnomocnik pozwanej zakwestionował również sposób naliczenia oraz zakres obciążenia pozwanej kwotą za bezumowne korzystanie z nieruchomości.

Sąd ustalił następujące okoliczności faktyczne:

W maju 2011 r. pozwana N. K. z domu R. studiowała na II roku na Wydziale Pedagogiki (...) w K.. Pozostawała na utrzymaniu rodziców, nie była właścicielką nieruchomości. W dniu 30.07.2011 r. pozwana zawarła związek małżeński i aktualnie nazywa się N. K..

(kopia aktu małżeństwa k.44, zeznania świadka P. W. nagranie 00:16:49 k.126, zeznania pozwanej N. K. nagranie 00:20:27 – 00:21:07 k.126).

Pozwana ustaliła w maju 2011 r., że (...) Oddział we W. będzie wydierżawiać trzy działki rolne. Pozwana N. K. chciała wydierżawić te działki, aby uzyskać dopłaty bezpośrednie. Pozwana nie ustalała, w jaki sposób ma zostać zawarta umowa dzierżawy gruntów rolnych.

(zeznania świadka P. W. nagranie 00:12:31-00:13:33 k.126, zeznania pozwanej N. K. nagranie 00:22:22 k.126).

Pomoc w zgromadzeniu dokumentów oraz przy uprawie gruntów ofiarował pozwanej P. W. – spowinowacony z jej mężem Ł. K.. Z uwagi na zbliżający się termin do składania wniosków o dopłaty bezpośrednie do gruntów rolnych (bez dodatkowych potrąceń z uwagi na opóźnienie w złożeniu wniosku), który upływał 25 maja 2011 r. pozwana, korzystając z pomocy P. W. wypełniła i złożyła do (...) (...) Oddział (...) w dniu 23.05.2011 r. wniosek o przyznanie płatności bezpośredniej nr (...), nr identyfikacyjny (...), dotyczący działek: nr (...) położonej w B. o powierzchni 40.25.00 ha, nr (...)położonej w B. o powierzchni 14.75.00 ha oraz działki nr (...) położonej w P. o powierzchni 17.92.00 ha.

(wniosek k.103-106, zeznania świadka P. W. nagranie 00:13:33, 00:17:36 k.126, zeznania pozwanej N. K. nagranie 00:21:31 – 00:22:22 k.126).

W chwili składania wniosku o dopłaty bezpośrednie, pozwana N. K. nie była właścicielką ani dzierżawcą jakiejkolwiek nieruchomości rolnej. Złożyła wniosek o dopłaty przed uzyskaniem tytułu prawnego do działek objętych tym wnioskiem, aby uniknąć obniżenia wysokości dopłaty z uwagi na spóźnienie wniosku.

Pozwana nie była nigdy na działkach objętych wnioskiem, nie wykonywała na nich jakichkolwiek prac rolnych, nie korzystała z nich w jakikolwiek inny sposób. Nie wiedziała nawet, gdzie konkretnie położone są przedmiotowe nieruchomości.

(zeznania świadka P. W. nagranie 00:16:49, 00:18:09 k.126, zeznania pozwanej N. K. nagranie 00:22:22 – 00:26:48 k.126).

Poza uzyskaniem telefonicznych informacji o działkach, mających być wystawionymi do dzierżawy, pozwana nie składała w powodowej (...) żadnych ofert lub wniosków o zawarcie z nią umowy dzierżawy tych nieruchomości.

(zeznania pozwanej N. K. nagranie 00:25:48 k.126).

Po złożeniu wniosku o dopłaty do (...) (...) Oddział (...), pozwana N. K. uzyskała informację z (...), że przedmiotowe działki nie będą wystawione do zawarcia umowy dzierżawy. Wobec powyższego w dniach 01.06.2011 r. oraz 01.07.2011 r. pozwana cofnęła wniosek o dopłaty bezpośrednie. W związku z cofnięciem wniosku, postępowanie (...) w tej sprawie zostało umorzone decyzją z dnia 24.08.2011 r.

(cofnięcie wniosku k.107-114, decyzja o umorzeniu postępowania k.45, zeznania świadka P. W. nagranie 00:15:04-00:15:49 k.126, zeznania pozwanej N. K. nagranie 00:24:07 k.126).

Przedmiotowe nieruchomości rolne stanowiące działki: nr (...) położona w B. o powierzchni 40.25.00 ha, nr (...) położona w B. o powierzchni 14.75.00 ha oraz nr (...) położona w P. o powierzchni 17.92.00 ha stanowiły własność Skarbu Państwa pozostając w zasobie powodowej (...). Bezpośredni zarząd sprawowała jednostka organizacyjna powódki: Administracja Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

(okoliczność niesporna).

W dniu 14 maja 2011 r. powódka (...) działająca przez Administrację (...) Państwa, złożyła w (...) Biuro Powiatowe we W. wniosek o przyznanie płatności za 2011 r., nr identyfikacyjny (...). Wniosek ten obejmował między innymi dopłaty do nieruchomości: działki nr (...) położonej w B. o powierzchni 40.25.00 ha oraz działki nr (...) położonej w P. o powierzchni 18.03.00 ha.

(potwierdzenie złożenia wniosku k.56, wniosek o dopłaty k.57-58).

Powódka (...) dokonała częściowego cofnięcia wniosku nr identyfikacyjny (...), pismem z prezentatą wpływu 06.08.2011 r., 01.09.2011 r. oraz pismem, którego prezentata jest nieczytelna. Z załączonych do wniosku dokumentów wynika, że cofnięciem zostały objęte dwie nieruchomości: pierwsza położona w B., działka nr (...) o powierzchni 40.25.00 ha i położona w P., działka nr (...) o powierzchni 17.92.00 ha. Działka nr (...), położona w B. została powtórzona w wykazach załączonych do trzech pism cofających częściowo wniosek o dopłaty. Załączone przez powódkę pisma cofające wnioski nie są zupełne, (za wyjątkiem wniosku z dnia 01.09.2011 r.) nie zawierają ostatniej strony z podpisami osoby składającej oraz datą wypełnienia wniosku.

(pisma powódki – częściowe cofnięcie wniosku o dopłaty k.59-63, 75-77).

Decyzją nr (...) z dnia 21.12.2012 r. (...) Biuro Powiatowe we W. umorzyła postępowanie w sprawie przyznania jednolitej płatności obszarowej w części dotyczącej działek rolnych o łącznej powierzchni 2.294,47 ha wycofanych wnioskami z dnia: 19.07.2011 r., 19.08.2011 r., 02.09.2011 r., 04.10.2012 r. i 02.11.2011 r.

Jako oznaczenie wniosku wskazane zostały w treści decyzji numery dokumentu, które nie widnieją na załączonych przez powódkę kopiach pism cofających wnioski o dopłatę.

(decyzja k. 29-31, pisma powódki – częściowe cofnięcie wniosku o dopłaty k.59-63, 75-77).

Pismami z dnia 16.08.2011 r. powódka (...) zwróciła się do (...) Oddział (...) o informację, kto w latach 2009-2011 składał wnioski o płatności bezpośrednie na nierozdysponowane działki Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa i to: nr (...) o powierzchni 18,03 ha położoną w P. oraz nr (...) o powierzchni 40,25 ha położoną w B..

(pisma powódki k.64-66).

W dniu 26.08.2011 r. pracownik powódki przeprowadził lustrację nieruchomości położonej w B. gmina C., działka nr (...) o powierzchni 40,25 ha. W trakcie lustracji nieruchomość nie była użytkowana rolniczo, porośnięta wysokimi trawami. Działka nie była objęta umową dzierżawy.

(protokół z lustracji k.8).

Pismami z dnia 30.09.2011 r. (...) poinformowała powódkę (...) we W., że w 2011 r. na nieruchomości: położoną w B. działkę nr (...) o powierzchni 40,25 ha oraz położoną w P. działkę nr (...) o powierzchni 18,03 ha wnioski o przyznanie dopłat bezpośrednich złożyła N. R. oraz powódka (...)

(pisma (...)k. 68-74).

Zasady dzierżawy nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa reguluje Zarządzenie Nr 35/09 z dnia 28 września 2009 r. Prezesa (...). Załącznik do powyższego Zarządzenia określa sposób ustalenia wysokości czynszu dzierżawnego.

(zarządzenie z załącznikiem k.9-12).

Notami księgowymi z dnia 02.12.2011 r. powódka (...) obciążyla pozwaną N. R. obecnie zamężną K. następującymi kwotami:

- 99.031,54 zł za bezumowne korzystanie z nieruchomości rolnej działki nr (...) o pow. 40,2500 ha w obrębie B. i działki nr (...) o powierzchni 18,0300 ha w obrębie P., za 2011 r. – nota nr (...)

- 4.888 zł tytułem zwrotu należności w wysokości równowartości podatku rolnego za bezumowne użytkowanie nieruchomości rolnej działki nr (...) o pow. 40,2500 ha w obrębie B. i działki nr (...) o powierzchni 18,0300 ha w obrębie P., za 2011 r. – nota nr (...);

- 32.600,08 zł tytułem odszkodowania w wysokości równowartości dopłat bezpośrednich za 2011 r. – nota nr (...)

(noty księgowe k.13, 25, 26, potwierdzenie odbioru k.27, zeznania pozwanej N. K. nagranie 00:27:30 k.126).

Do not księgowych załączone zostało wyliczenie dokonane przez powódkę należności za bezumowne korzystanie z nieruchomości na podstawie wysokości czynszu dzierżawnego obliczonego zgodnie z treścią Zarządzenia nr (...) z dnia 28 września 2009 r. Prezesa (...) oraz wyliczenie kwoty podatku od nieruchomości.

(wyliczenia k.14 i 28).

Notami z dnia 02.07.2012 nr (...) oraz z dnia 08.08.2013 r. nr (...) powódka (...) we W. skorygowała obciążenia pozwanej N. K. w zakresie kwoty opłaty za bezumowne korzystanie z nieruchomości rolnych powódki do ostatecznej kwoty 88.662,20 zł. Do not załączone zostało rozliczenie żądanych przez powódkę kwot.

(noty księgowe k.15, 22, rozliczenia k.16-20, pismo k.21, wyliczenie k.23-24).

Pismem z dnia 20 stycznia 2012 r. powódka (...) wezwała pozwaną N. K. do zapłaty kwoty 32.600,08 zł odszkodowania w postaci równowartości dopłat bezpośrednich, kwoty 99.031,54 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne użytkowanie nieruchomości oraz kwoty 4.888 zł tytułem zwrotu podatku rolnego.

(pismo k.32).

W pismach z dnia 05.03.2012 r., 23.04.2012 r. i 09.08.2012 r. powódka (...) podtrzymała swoje stanowisko co do żądania zapłaty.

(pisma powódki k.33-35).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dowodów, w szczególności załączonych do akt dokumentów oraz zeznań świadka i pozwanej, które to zeznania Sąd uznał za wiarygodne.

W zakresie ustaleń stanu faktycznego nie było kwestii spornych pomiędzy stronami, nie zostały podniesione przez strony zarzuty w zakresie wiarygodności dowodów.

Sąd pominął dowód z przesłuchania strony powodowej (postanowienie k.133), albowiem pomimo wezwania do osobistego stawiennictwa celem przesłuchania, z pouczeniem o skutkach niestawiennictwa, na wyznaczony w dniu 16.10.2014 r. termin rozprawy za powódkę nie stawił się nikt, nie usprawiedliwił niestawiennictwa, nie wniósł o odroczenie rozprawy.

Biorąc pod uwagę wyżej ustalone okoliczności faktyczne, Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powódka (...) żądała od pozwanej N. K. zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy, zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia w postaci uiszczzonego podatku rolnego oraz odszkodowania w wysokości utraconych dopłat bezpośrednich.

W stanowiskach wyrażonych na piśmie, powódka wskazała jako podstawę prawną zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia art. 405 k.c., zapłaty odszkodowania art. 415 k.c. W zakresie zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy powódka nie wskazała podstawy prawnej, jednak z treści pism procesowych powódki wynika, że chodzi o rozliczenie właściciela z samoistnym posiadaczem rzeczy – art. 224 i nast. k.c.

Podstawową okolicznością faktyczną wskazaną przez powódkę jako uzasadnienie żądania pozwu, było złożenie przez pozwaną N. K. wniosku o przyznanie dopłat bezpośrednich, z której to okoliczności powódka wnioskuje o korzystaniu przez pozwaną z przedmiotowych nieruchomości bez tytułu prawnego.

Przesłanki do uzyskania dopłaty bezpośredniej w rolnictwie reguluje ustawa z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz.U.2012.1164 j.t. ze zm.).

Postępowanie w sprawie przyznania jednolitej płatności obszarowej prowadzone jest na wniosek rolnika, który spełnia łącznie następujące przesłanki:

a) posiada w dniu 31 maja danego roku grunty rolne, wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, o łącznej powierzchni działek rolnych nie mniejszej niż 1 ha.

b) utrzymuje wszystkie grunty rolne zgodnie z normami, tj. w dobrej kulturze rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, przez cały rok kalendarzowy, w którym został złożony wniosek;

c) został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Ustawodawca posługuje się pojęciem posiadania w cywilnoprawnym znaczeniu, rozróżniając posiadanie samoistne i zależne w rozumieniu przepisów art. 336-352 k.c. Sądy administracyjne wielokrotnie podkreślały, że "(...) ustawodawca wskazując na posiadanie, jako ustawową przesłankę warunkującą rozpoznanie wniosku, odnosi to pojęcie do posiadania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego". Do wykładni przepisów u.p.b. "(...) nie znajduje natomiast zastosowania kodeksowa fikcja prawna, dotycząca ciągłości posiadania, dla oceny stanu posiadania gruntów rolnych w dniu 31 maja. Poza posiadaniem ustawodawca wymaga utrzymywania gruntów rolnych zgodnie z normami, co wyraźnie wskazuje na faktyczne, rzeczywiste posiadanie (władanie) gruntami rolnymi w dniu 31 maja roku, w którym jest składany wniosek". Zdaniem NSA, także dzierżyciel gruntu jest producentem rolnym uprawnionym do uzyskania płatności. Wymóg posiadania przez wnioskodawcę tytułu prawnego do gruntów nie został sformułowany w żadnym przepisie u.p.b. Dla przyznania płatności istotne jest czy wnioskodawca faktycznie włada gruntem, przy spełnieniu wymogów kwalifikacyjnych z u.p.b. Wnioskodawca nie musi zatem wykazać, że przysługuje mu prawo do gruntu, a jedynie, że faktycznie posiada w dniu 31 maja wnioskowane grunty rolne i utrzymuje je zgodnie z normami. Ewentualne spory związane z przysługującym wnioskodawcy prawem do gruntu mają charakter cywilnoprawny i powinny być rozstrzygane przez sądy powszechne w oparciu o przepisy kodeksu cywilnego. Uprawnionym do płatności jest zatem:

- właściciel gruntu, gdy grunt nie jest oddany w posiadanie zależne i jest we władaniu właściciela,
- dzierżawca gruntu rolnego,
- posiadacz samoistny i zależny bez tytułu prawnego (bez względu na jego dobrą czy złą wiarę i bez względu na to czy jest to posiadanie prowadzące do nabycia w wyniku zasiedzenia).

Wydając decyzję w sprawie przyznania płatności kierownik biura powiatowego (...) opiera się na oświadczeniu wnioskodawcy zawartym we wniosku, że spełnia on ustawowe warunki do przyznania płatności. W razie wątpliwości co do osoby uprawnionej do płatności, oświadczenie wnioskodawcy należy uznać za wystarczający dowód, w oparciu o który zostanie wydana decyzja.

(Komentarz LEX, Autorzy: Jerzy Bieluk, Dorota Łobos-Kotowska, Tytuł: Komentarz do art.7 ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego; Stan prawny: 2008.07.31).

Skoro posiadanie gruntów rolnych w rozumieniu cytowanej ustawy ma odpowiadać regulacjom posiadania z kodeksu cywilnego, to należy zważyć, iż zgodnie z art. 336 k.c., posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel (posiadacz samoistny), jak i ten, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny).

Zatem posiadanie przedstawia się jako stan faktyczny określonego władztwa nad rzeczą. W najogólniejszym, potocznym ujęciu posiadanie kojarzy się z wykonywaniem „władztwa” nad rzeczą. Jednakże w ściślejszym, techniczno-prawnym znaczeniu, zdefiniowanym w art. 336 k.c., niezbędne jest władanie rzeczą „jak właściciel” lub „jak mający inne prawo do władania cudzą rzeczą”, z wykluczeniem dzierżenia „wykonywanego za kogo innego” (zob. art. 338 k.c.).

Zatem według panującego poglądu doktryny posiadanie występuje przy równoczesnym istnieniu fizycznego elementu władania rzeczą, określanego jako *corpus possessionis*, oraz psychicznego elementu *animus rem sibi habendi*, rozumianego jako zamiar władania rzeczą dla siebie (por. J. Ignatowicz (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, t. 1, red. J. Ignatowicz, Warszawa 1972, s. 768-769; A. Kunicki (w:) System..., s. 830; E. Skowrońska-Bocian (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, red. K. Pietrzykowski, t. I, Warszawa 1999, s. 681).

Nie budzi szczególnych wątpliwości interpretacyjnych element „władania rzeczą” (corpus). Bez wątpienia chodzi tu o dostrzegalny fakt fizycznego władztwa nad rzeczą, „zatrzymania” rzeczy, jej „używania”, „korzystania”.

Drugim współwystępującym, niezbędnym elementem cywilistycznej konstrukcji posiadania, jest psychiczny czynnik zamiaru władania („zawładnięcia”) rzeczą dla siebie (animus rem sibi habendi). Wymaga to szczególnego podkreślenia w przypadku posiadania niepopartego tytułem prawnym, który mógłby wynikać z nawiązanego stosunku prawnego, w przypadku posiadania „bezprawnego”.

W takim kontekście nie jest posiadaczem rzeczy, a jedynie „dierzycielem” osoba, która faktycznie włada rzeczą „za kogo innego” (art. 338 k.c.). Zatem zamiar władania rzeczą „dla siebie” rozstrzyga o posiadaniu w rozumieniu art. 336 k.c. Teoretycznie decyduje tutaj wewnętrzna, subiektywna wola posiadania. W praktyce należy też dążyć w najwyższej mierze do jej uszanowania. Wobec trudności dowodowych można i trzeba kierować się według zmanifestowanych na zewnątrz przejawów władania rzeczą. Przejawia się ona przecież w postępowaniu posiadacza wobec otoczenia (por. J. Ignatowicz (w:) Kodeks..., s. 76.

(Komentarz LEX Autor: Edward Gniewek, Tytuł: Komentarz do art.336 Kodeksu cywilnego. Stan prawny: 2001.07.01).

Biorąc pod uwagę ustalenia stanu faktycznego, należy uznać, iż pozwana N. K. nie była posiadaczem przedmiotowych nieruchomości rolnych w rozumieniu art. 336 k.c. Nigdy nie wykonywała jakiegokolwiek władztwa faktycznego nad tymi rzeczami, ani też nie miała wewnętrznej woli posiadania w rozumieniu powyższego artykułu. Przesłanką złożenia przez pozwaną N. K. wniosku o dopłaty bezpośrednie była chęć dochowania terminu i tym samym uniknięcia obniżenia kwoty otrzymanej płatności. W chwili złożenia wniosku pozwana nie miała żadnego tytułu prawnego do władania nieruchomościami rolnymi na które złożyła wniosek, ani też nie władała tymi nieruchomościami bez tytułu prawnego. Pozwana N. K. nie wiedziała gdzie są położone przedmiotowe działki, nie była nigdy na przedmiotowych nieruchomościach. Pozwana N. K. składając wniosek w dniu 23.05.2011 r. miała pełną świadomość, że nie włada przedmiotowymi działkami, liczyła, że będzie mogła je wydzierżawić w przyszłości, do czego jednak nie doszło. Na skutek braku możliwości wydzierżawienia nieruchomości objętych wnioskiem, pozwana cofnęła wniosek o dopłaty bezpośrednie, a postępowanie administracyjne w tym przedmiocie zostało umorzone decyzją z dnia 24.08.2011 r.

Twierdzenie powódki, że pozwana N. K. była posiadaczem samoistnym przedmiotowych nieruchomości w okresie od 01.01.2011 r. do 31.12.2011 r. nie zostało w żaden sposób wykazane. Samo złożenie wniosku o przyznanie dopłat bezpośrednich w trybie cytowanej wyżej ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz.U.2012.1164 j.t. ze zm.) nie może być uznane za posiadanie nieruchomości w rozumieniu art. 336 k.c. Powyższy przepis kodeksu cywilnego określa bowiem własne przesłanki posiadania, które muszą być spełnione łącznie, a podstawową przesłanką jest faktyczne władanie rzeczą. Złożenie wniosku o dopłaty bezpośrednie nie stanowi przejawu faktycznego władania rzeczą, nie zostało też w jakikolwiek inny sposób wykazane, że pozwana wykonywała faktyczne władztwo nad tymi nieruchomościami. Nawet lustracja przeprowadzona przez powoda w sierpniu 2011 r, wykazuje, że działka nie była uprawiana. W przypadku pozwanej N. K. można jedynie – zdaniem Sądu – rozważyć okoliczność, że jako osoba nieuprawniona i nie spełniająca przesłanek, złożyła wniosek o dopłaty bezpośrednie do gruntów rolnych. Należało by zatem rozważyć ewentualną odpowiedzialność pozwanej za tego rodzaju działanie, jednakże nie stanowi ono przesłanki do jej odpowiedzialności w stosunku do właściciela na podstawie art. 224 k.c. i 225 k.c., w szczególności na tej podstawie powódka nie może domagać się od pozwanej wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości, w ramach roszczeń uzupełniających właściciela wobec posiadacza samoistnego. Jak już wyżej wskazano, pozwana N. K. nie tylko nie władała przedmiotowymi nieruchomościami, ale nie miała także woli posiadania samoistnego, skoro chciała wydzierżawić przedmiotowe nieruchomości, jej wola ograniczała się do zamiaru posiadania tych nieruchomości w przyszłości jako posiadacz zależny. Brak jest zatem jakichkolwiek podstaw faktycznych i prawnych do zastosowania w niniejszej sprawie art. 224 i 225 k.c. i zasądzenia od pozwanej N. K. na rzecz powódki (...) wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości.

Brak posiadania samoistnego (czy też zależnego) przez pozwaną N. K. przedmiotowych nieruchomości rolnych objętych wnioskiem pozwanej o dopłaty bezpośrednie powoduje również, że nieruchomości te nie wyszły nigdy spod władania powódki (...). Brak jest jakichkolwiek przesłanek faktycznych lub prawnych, do uznania, że w takiej sytuacji to pozwana N. K. a nie powódka, była zobowiązana do uiszczenia podatku rolnego od przedmiotowych nieruchomości. Żądanie zwrotu kwoty tego podatku na podstawie art. 405 k.c., nie mogło zatem zostać uwzględnione.

Biorąc pod uwagę datę złożenia wniosku o dopłaty przez pozwaną N. K. (23.05.2011 r.), datę umorzenia postępowania w jej sprawie (24.08.2011 r.) oraz daty pism powódki (...) cofających wniosków o dopłaty, wynikające z treści decyzji (k.30), Sąd uznał, iż powódka w żaden sposób nie wykazała, że na skutek działania pozwanej poniosła szkodę, w postaci braku naliczenia dopłaty za 2011 r. Jak wynika z okoliczności faktycznych, o złożeniu przez pozwaną wniosku o dopłaty od działek nr (...) o pow. 40,2500 ha w obrębie B. i działki nr (...) o powierzchni 18,0300 ha w obrębie P., powódka (...) dowiedziała się z treści pism (...) z dnia 30.09.2013 r. Postępowanie administracyjne w przedmiocie wniosku pozwanej o dopłaty bezpośrednie było już wówczas umorzone. Ustalenie tej okoliczności nie było dla powódki w jakikolwiek sposób utrudnione, nie było zatem żadnych powodów do cofnięcia przez powódkę Agencję Nieruchomości Rolnych wniosku o ustalenie dopłat bezpośrednich za 2011 r. tym bardziej, że postępowanie w tym zakresie zostało umorzone dopiero decyzją z dnia 21.12.2012 r. a zatem po upływie roku.

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz.U.2012.1164 j.t. ze zm.) do postępowania w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Uprawniony do wydania decyzji administracyjnej organ bada zatem okoliczności, który z wnioskodawców spełnia przesłanki ustawowe do przyznania płatności bezpośredniej. Samo złożenie wniosku o dopłaty do tych samych gruntów przez dwa podmioty, nie powodują niezasadności wniosku później lub wcześniej złożonego, gdyż termin złożenia wniosku nie jest przesłanką przyznania dopłaty. Tym samym brak było podstaw do przyjęcia, że złożenie przez pozwaną N. K. wniosku o przyznanie dopłat bezpośrednich było działaniem szkodzącym powódce (...), gdyż uniemożliwiło uzyskanie przez powódkę dopłaty z tej nieruchomości. Brak było zatem podstaw do przyjęcia odpowiedzialności pozwanej opartej na art. 415 k.c.

Wobec powyższego, biorąc pod uwagę ustalone okoliczności faktyczne i rozważania prawne, powództwo podlegało oddaleniu w całości, jako nie znajdujące podstaw faktycznych i prawnych.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., obciążając nimi powódkę Agencję Nieruchomości Rolnych, jako stronę przegrywającą.

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego sąd ustalił na podstawie § 6 pkt.6) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).